

Отамась Інна Григорівна,

кандидат історичних наук,

доцент кафедри професійної та вищої освіти

Державного закладу вищої освіти

«Університет менеджменту освіти».

Київ, Україна

ЗАХИСТУ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Досліджувана тема актуальна, тому що педагогічні та науково-педагогічні працівники, є авторами результатів дослідно-експериментальної роботи, які впроваджуються у закладах освіти. Використовують праці інших авторів у дослідно-експериментальній роботі, зокрема для створення власних освітніх матеріалів.

Заклади освіти України відіграють вирішальну роль у передачі й розповсюдженні результатів дослідно-експериментальної роботи в науково-освітній діяльності. Важливим засобом інституціоналізації авторського права є введення цього поняття у державну освітню та наукову систему через Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [5], Закон України «Про інноваційну діяльність» [1], Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [4], Закон України «Про авторське право і суміжні права» [2], Закон України «Про освіту» [3], (далі – Закони України).

Закони України встановлюють засади функціонування системи освіти, зокрема, для поєднання освіти з наукою з метою підготовки конкурентоспроможного фахівця та інноваційного розвитку України. Права визначені в Законі України «Про авторське право і суміжні права» визначають основні майнові та немайнові права авторів. До немайнових прав відносяться: право вимагати визнання свого авторства, обирати псевдонім,

залишися анонімом, вимагати збереження цілісності твору тощо. Одними із майнових прав є: право використовувати твір будь-яким способом, дозволяти або забороняти використовувати твір іншим особам, майнові права на твір можуть бути передані іншій особі [2].

Зокрема, в Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність», створює в Україні правову базу, що виникає при створенні, одержанні, використанні та поширенні результатів дослідно-експериментальної роботи, також міжнародного наукового співробітництва [4]. Сучасні вимоги у період глобалізації та створення відкритих наукових депозитаріїв у ЗО, є підставою для формування освітніх матеріалів із службових творів. Якщо назву службового твору не було зазначено, що твір створений працівником у зв'язку з виконанням обов'язків за трудовим договором, посадовою інструкцією, службовим завданням тощо. Такий, службовий твір немає права ЗО без дозволу автора розміщувати на сайті, так як твір не є службовим.

Тому, для міжнародної наукової співпраці міжнародні партнери звертають увагу про інтелектуальну власність на твір. Заклади освіти в Україні, які мають документи про інтелектуальну власність мають можливість долучатися із розробками до діяльності у сфері трансферу технологій. Забезпечення належного захисту прав інтелектуальної власності в Україні надзвичайно важливе для подальшого розвитку науки і техніки, міжнародної співпраці. Законодавство в Україні в сфері інтелектуальної власності відповідає основним міжнародним стандартам.

Список використаних джерел

1. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. (Редакція станом від 31.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 20.10.2023).

2. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX (Редакція станом на 15.04.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення: 11.10.2023).

3. Про освіту: Закон України від 04.06.1991 №1144-XII. (Редакція станом від 02.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 20.10.2023).

4. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 11.10.2023).

5. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14.09.2006 р. № 143-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text>.